

Kurikulum uvodnog tečaja
za novozaposlene u sektoru zaštite prirode u Hrvatskoj

2017 godina

Uvod

Uvodni tečaj dio je jednogodišnjeg razdoblja uvođenja u posao, kojega bi svaki novozaposleni u sustavu zaštite prirode u Hrvatskoj trebao proći unutar prvih 6 mjeseci rada. Uvodni tečaj predviđen je za sve novozaposlene, bez obzira u kojoj se organizacijskoj jedinici unutar javne ustanove nalaze. Obzirom na to, važno je da sadržaj uvodnog tečaja pokriva samo osnovna znanja o zaštiti prirode u Hrvatskoj, dok će se konkretna znanja i vještine (vezana uz konkretno radno mjesto), pokriti tijekom jednogodišnjeg razdoblja uvođenja u posao.

Ishodi učenja

Suvremeni pristup u nastavi polaznika (u ovom slučaju, polaznika uvodnog tečaja) stavlja u središte. U tom pristupu potrebno je prikazati ono što se očekuje da polaznik može raditi na kraju razdoblja učenja, odnosno određuju se ishodi učenja. Ishodi učenja predstavljaju iskaze kojima se izražava što polaznik treba znati, razumjeti i/ili biti u mogućnosti pokazati nakon što završi određeni proces učenja, u ovom slučaju dvodnevnog uvodnog tečaja. Oni pomažu:

- polaznicima shvatiti što se od njih očekuje i olakšavaju proces učenja
- predavačima točno definirati što bi polaznici morali znati učiniti (izvršiti) na kraju određenog razdoblja učenja, a prije nisu znali
- budućim poslodavcima informirajući ih o vještinama i kompetencijama stečenim tijekom školovanja

Jednu od najprihvaćenijih i najupotrebljavanijih klasifikacija znanja predložio je američki psiholog Benjamin Bloom. On je definirao tri područja intelektualnog ponašanja u procesu učenja:

- kognitivno područje: znanje, spoznaja,
- afektivno područje: stavovi, interesi, motivacija,
- psihomotorno područje: tjelesne aktivnosti i vještine.

Svako područje sistematizirano je hijerarhijski od niže k višoj razini usvojenosti znanja. Svaku razinu pojedinog područja opisuju prikladni glagoli koji omogućuju kvantitativno i kvalitativno određivanje ishoda učenja. Uvodni tečaj odnosi se samo na kognitivno i afektivno područje, pošto nije realno da će se raditi na razvijanju vještina. Obzirom na karakter uvodnog tečaja (jednak za sve u sustavu, bez obzira na radno mjesto i struku), od polaznika se očekuju prvenstveno prve dvije razine znanja u kognitivnom području. Ishodi učenja stoga su većinom definirani glagolima koji reflektiraju pamćenje i razumijevanje.

Kurikulum

Kurikulum bi trebao pružiti cjelovit odgovor na slijedeća pitanja:

- Zašto se uči? - Cilj i ishodi učenja
- Što se uči? - Sadržaj
- Kako se uči? - metode poučavanja, načini provjere

	Uvodni tečaj za novozaposlene u sektoru zaštite prirode u Hrvatskoj
Trajanje	2 dana (2 x 8 punih sati)
Ciljna grupa	Novozaposleni u sustavu zaštite prirode u Hrvatskoj
Cilj učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Pružiti polaznicima teorijsku osnovu za razumijevanje zaštite prirode u kontekstu Hrvatske - Ukazati na važnost posla koji obavlja sektor zaštite prirode
Očekivani ishodi učenja	<p>Po uspješnom završetku uvodnog tečaja, polaznici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznati složenost poslova zaštite prirode - prepoznati ključne mehanizme zaštite prirode - prepoznati osnovni zakonodavni okvir zaštite prirode - biti motivirani za rad u sektoru zaštite prirode

Sadržaj	Tečaj se sastoji od 6 modula, koji sadržajno doprinose navedenim ciljevima i ishodima učenja: <ol style="list-style-type: none">1. Uvod2. Razumijevanje zaštite prirode i osnovni ciljevi sektora3. Strateški okvir; Zakonodavni okvir; Organizacijski okvir; Financiranje zaštite prirode4. Mehanizmi zaštite prirode5. Upravljanje radi očuvanja (Conservation management)6. Alati i platforme za razmjenu podataka i informacija
Provjera naučenog	Kraći jednostavni test - zaokruživanje točnog odgovora, nadopuna rečenice. Provjeravati će se razumijevanje, ne znanje.

Modul 0. Uvod			
Ciljevi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Objasniti polaznicima radi čega su tu. - Motivirati ih na aktivno sudjelovanje 		
Ishodi učenja	<p>Po završetku ovog modula polaznici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti kontekst, ciljeve i format uvodnog tečaja - razumjeti svrhu uvodnog tečaja u kontekstu jednogodišnjeg razdoblja uvođenja u posao 		
	Sadržaj	Metode poučavanja	
0.1	Uvodno predavanje		
	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje sa sadržajem tečaja i metodama učenja - Upoznavanje s očekivanim ishodima učenja - Uvodni tečaj kao dio procesa uvođenja u posao 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Razgovor 	
<p>Preporučena literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Protected area staff training: guidelines for planning and management (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-017.pdf) - National Capacity Building Plan for Protected Area Staff in Croatia 			

Modul 1. Razumijevanje zaštite prirode			
Ciljevi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Objasniti polaznicima zašto štitimo prirodu - Upoznati polaznike s terminologijom zaštite prirode - Objasniti polaznicima što je zaštita prirode 		
Ishodi učenja	<p>Po završetku ovog modula polaznici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati najvažnije prirodne vrijednosti Hrvatske - prepoznati osnovne pojmove korištene u zaštiti prirode (npr. bioraznolikost) - objasniti osnovne premise zaštite prirode - razumjeti kontekst zaštite prirode u Hrvatskoj - objasniti etička načela zaštite prirode 		
	Sadržaj	Metode poučavanja	
1.1	Prirodne vrijednosti i priroda Hrvatske		
	<ul style="list-style-type: none"> - Što je zaštita prirode i zašto štitimo prirodu - Ključni pojmovi korišteni u zaštiti prirode (npr. vrsta, stanište, bioraznolikost, georaznolikost) - Priroda i prirodne vrijednosti Hrvatske 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija 	
1.2	Kontekst zaštite prirode u Hrvatskoj		
	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovni ciljevi sektora zaštite prirode - Razlika između okoliša i prirode - Povijest prirode Hrvatske (vezano uz tradicionalne oblike korištenja) 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Etička načela zaštite prirode <ul style="list-style-type: none"> - utilitarna vs intrinzična vrijednost prirode - društveni i ekonomski aspekt zaštite prirode - participativni pristup 		
1.3	Međunarodne organizacije relevantne za zaštitu prirode		
	<ul style="list-style-type: none"> - Međunarodna unija za zaštitu prirode (IUCN) - Međunarodni kontekst zaštite prirode u Hrvatskoj (veza s jedinicom "Zakonodavni okvir") 	- Predavanje	
<p>Preporučena literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.zastita-prirode.hr/Zasticena-priroda/Zastita-prirode-u-Republici-Hrvatskoj/Povijest-zastite-prirode-u-Republici-Hrvatskoj - http://www.mzoip.hr/hr/priroda.html - Lončarević-Horvat, Olivera; Cvitanović, Leo; Gliha, Igor; Josipović, Tatjana; Medvedović, Dragan; Omejec, Jasna; Seršić, Maja; Osnove prava okoliša, drugo izdanje, Organizator, Zagreb 1998. - Medvedović, Dragan; Upravnopravna zaštita okoliša, HAZU, Zagreb, 2015. - Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske 2008 (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_12_143_3962.html) - Biološka raznolikost u Hrvatske (http://www.dzrp.hr/dokumenti_upload/20100611/dzrp201006111407550.pdf) - Springer, Oskar; Springer, Danijel; Otrovani modrozeleni planet, Meridijani, Samobor 2008 			

Modul 2. Strateški okvir; Zakonodavni okvir; Organizacijski okvir; Financiranje zaštite prirode			
Ciljevi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznati polaznike s različitim razinama nadležnosti - Objasniti polaznicima složenost zakonodavnog okvira - Objasniti polaznicima međusektorsku povezanost u kontekstu zaštite prirode 		
Ishodi učenja	<p>Po završetku ovog dijela polaznici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - imenovati osnovne elemente strateškog okvira zaštite prirode - razumjeti važnost pravne regulacije zaštite prirode - objasniti osnove zakonodavnog okvira i nadležnosti koje iz njega proizlaze - objasniti položaj zaštite prirode u odnosu na druge sektore - navesti ključne elemente institucionalnog okvira zaštite prirode - objasniti načine financiranja zaštite prirode 		
	Sadržaj	Metode poučavanja	
2.1	Strateški okvir		
	<ul style="list-style-type: none"> - Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/2017) - Strategija Europske unije o bioraznolikosti do 2020. godine 	- Predavanje	
2.2	Zakonodavni okvir		

	<ul style="list-style-type: none"> - Zakoni i nadležnosti <ul style="list-style-type: none"> - Međunarodne konvencije - Zakon o zaštiti prirode i podzakonski akti - Ostali sektori i pripadajući zakoni i strategije (npr. turizam, šumarstvo, poljoprivreda, ribarstvo, vodno gospodarstvo) - EU direktive - Prostorni planovi 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija - Vježba 	
2.3	Organizacijski okvir		
	<ul style="list-style-type: none"> - Javni sektor (institucionalni okvir) <ul style="list-style-type: none"> - Javne ustanove zaštite prirode (Temeljna djelatnost ustanove; Ustroj tipične JU; Razine javnih ustanova zaštite prirode (ŽJU, PP, NP, lokalne)) - Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE) - Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP) - Organizacije civilnog društva <ul style="list-style-type: none"> - Međunarodne - Nacionalne - Privatni sektor 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija 	
2.4	Financiranje zaštite prirode u Hrvatskoj		
	<ul style="list-style-type: none"> - Nacionalni izvori financiranja <ul style="list-style-type: none"> - Vlastiti prihodi - Strani izvori financiranja 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje 	
<p>Preporučena literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode - Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/2017) - Analiza stanja prirode u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2008. - 2012. (https://tinyurl.com/stanje2008-2012) - Financijski plan i Financijski izvještaj JU u kojoj polaznik radi 			

- Sustainable financing of protected areas : a global review of challenges and options (<https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-013.pdf>)

Modul 3. Mehanizmi zaštite prirode			
Ciljevi učenja	- Upoznati polaznike s mehanizmima zaštite prirode (s naglaskom na zaštićena područja)		
Ishodi učenja	Po završetku ovog dijela polaznici će moći: <ul style="list-style-type: none"> - definirati tri osnovna mehanizma zaštite prirode - objasniti razlike između različitih kategorija zaštićenih područja - objasniti kriterije za dodjelu kategorija zaštićenih područja - objasniti koncept ekološke mreže - objasniti nacionalne i međunarodne kategorije ugroženosti vrsta(i ekosustava) - Objasniti koncept i mehanizme uvjetovanja korištenja prirodnih resursa 		
	Sadržaj	Metode poučavanja	
3.1	Zaštićena područja		
	<ul style="list-style-type: none"> - Nacionalne kategorije - Ekološka mreža (Natura 2000) - Međunarodne dezinacije 	- Predavanje	
3.2	Zaštita vrsta i stanišnih tipova		

	<ul style="list-style-type: none"> - Ciljevi i mjere očuvanja, važne vrste i staništa (strogo zaštićeno) – općenito - Protokoli za postupanja s vrstama, na informativnoj razini - Upravljanje vrstama (Akcijski planovi za upravljanje vrstama) - Kategorije ugroženosti - Crvene liste 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija - Vježba 	
3.3	Uvjetovanje korištenja		
	<ul style="list-style-type: none"> - Procjena utjecaja na okoliš (PUO) - Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM) - Uvjeti zaštite prirode i mjere zaštite prirode 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija 	
<p>Preporučena literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode - Martinić, I. (2010): Upravljanje zaštićenim područjima prirode - planiranje, razvoj i održivost. Šumarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu. - Javno upravljanje zaštićenim područjima u Istočnoj Europi - pregled (ProPark) - šaljem dokument mailom (ne znam točno citirati) - Smjernice IUCN-a vezane za zaštićena područja: https://www.iucn.org/theme/protected-areas/publications/best-practice-guidelines - ovdje su sve ili ipak staviti samo neke, npr. - Governance of protected areas: from understanding to action (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-020.pdf), - Guidelines for applying protected area management categories including IUCN WCPA best practice guidance on recognising protected areas and assigning management categories and governance types (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf), - Guidelines for applying the IUCN protected area management categories to marine protected areas (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-019.pdf) 			

Modul 4. Upravljanje radi očuvanja (područjima)			
Ciljevi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Objasniti polaznicima važnost planiranog i organiziranog upravljanja zaštitom prirode - Ukazati polaznicima na važnost svih segmenata upravljanja zaštićenim područjem 		
Ishodi učenja	<p>Po završetku ovog dijela polaznici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti važnost planiranog upravljanja (upravljanja radi očuvanja) - razumjeti važnost integriranog pristupa očuvanju prirode (kulturna baština, posjećivanje, lokalna zajednica) - razumjeti široku paletu poslova koje obavljaju javne ustanove u zaštiti prirode 		
	Sadržaj	Metode poučavanja	
4.1	Segmenti upravljanja		
	<ul style="list-style-type: none"> - Očuvanje prirodnih vrijednosti - Održivost korištenja prirodnih dobara - Zaštita i očuvanje kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti - Upravljanje posjećivanjem, interpretacija i edukacija - Suradnja s lokalnom zajednicom - Razvoj kapaciteta javne ustanove 	- Predavanje	
4.2	Aktivnosti upravljanja		

<ul style="list-style-type: none"> - Izrada dokumenata upravljanja (Plan upravljanja i Godišnji program) - Nadzor - Primjena aktivnih mjera očuvanja - Inventarizacija i (inicijalna) procjena stanja - Monitoring (praćenje stanja) - Suradnja s dionicima (Fizičke osobe (lokalno stanovništvo); Institucije/organizacije; sektorski dionici (NGO)) 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija - Vježba 	
<p>Preporučena literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plan upravljanja javne ustanove u kojoj polaznik radi - Smjernice za planiranje upravljanja za zaštićena područja i/ili područja ekološke mreže - Martinić, I. (2010): Upravljanje zaštićenim područjima prirode - planiranje, razvoj i održivost. Šumarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu. - Godišnji program i Godišnji izvještaj JU u kojoj polaznik radi - Smjernice IUCN-a vezane za zaštićena područja: https://www.iucn.org/theme/protected-areas/publications/best-practice-guidelines - ovdje su sve ili ipak staviti samo neke, npr. Adapting to climate change : guidance for protected area managers and planners (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-024.pdf), Transboundary conservation : a systematic and integrated approach (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-023.pdf), Urban protected areas : profiles and best practice guidelines (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-022.pdf), Ecological restoration for protected areas : principles, guidelines and best practices (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-018.pdf), Sacred natural sites : guidelines for protected area managers (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-016.pdf), Identification and gap analysis of key biodiversity areas : targets for comprehensive protected area systems (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-015.pdf), Evaluating effectiveness : a framework for assessing management effectiveness of protected areas (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-014.pdf) - Ne znam da li uzeti nešto od ovoga: http://www.dzpz.hr/publikacije/prirucnici-140.html ? 		

Modul 5. Alati i platforme za razmjenu podataka i informacija			
Ciljevi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Ukazati polaznicima na postojanje i mogućnosti IT rješenja u zaštiti prirode - Ukazati polaznicima na postojanje i svrhu relevantnih organizacija i mreža 		
Ishodi učenja	<p>Po završetku ovog dijela polaznici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - biti upoznati s postojanjem i svrhom virtualnih platformi - razumjeti mogućnosti koje pružaju virtualne platforme - biti upoznati s postojanjem i svrhom nekih organizacija i mreža - razumjeti mogućnosti koje pružaju organizacije i mreže 		
	Sadržaj	Metode poučavanja	
3.1	Online rješenja za razmjenu informacija		
	<ul style="list-style-type: none"> - Bioportal - UZP mailing lista - Ostale baze podataka 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Vježba 	
3.2	Organizacije i mreže		
	<ul style="list-style-type: none"> - Europarc Federation - MedPAN - Dinaric Arc Parks 	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanje - Diskusija 	

- IUCN			
--------	--	--	--

Preporučena literatura:

- www.euoparc.org/
- <http://medpan.org/>
- <https://parksdinarides.org/>
- <https://www.iucn.org/>
- <http://www.mzoip.hr/hr/priroda.html>
- www.bioportal.hr